

XÂY DỰNG MÔI TRƯỜNG VĂN HÓA CHẤT LƯỢNG Ở TRƯỜNG CAO ĐẲNG NGHỀ

NGUYỄN XUÂN NINH

Trường Cao đẳng nghề Việt - Đức Hà Tĩnh
Email: xuanninhvdht@gmail.com

Tóm tắt: Chất lượng đào tạo ở trường cao đẳng nghề muốn được bền vững thì cần phải xây dựng văn hóa chất lượng. Xây dựng và phát triển văn hóa chất lượng là tạo ra những giá trị và những đặc điểm, ưu thế riêng và làm lan tỏa khái niệm văn hóa chất lượng và những tác dụng của nó để tác động vào việc thực hiện công việc của các cá nhân, tập thể. Khi văn hóa chất lượng được đặt đúng vị trí, mọi hoạt động của các thành viên, tổ chức đều hướng đến chất lượng, uy tín và thương hiệu của trường cao đẳng nghề sẽ được khẳng định. Xây dựng môi trường văn hóa chất lượng là một quá trình dài lâu. Do đó, cần phải duy trì việc triển khai thực hiện để đạt các chuẩn mực chất lượng trong suốt quá trình đào tạo của nhà trường.

Từ khóa: Trường cao đẳng nghề; văn hóa chất lượng; giảng viên.

(Nhận bài ngày 17/6/2016; Nhận kết quả phản biện và chỉnh sửa ngày 08/7/2016; Duyệt đăng ngày 25/8/2016).

1. Đặt vấn đề

Nói đến văn hoá chất lượng là nói đến đánh giá và cải tiến. Cải tiến thường xuyên, liên tục theo từng bước giúp cho mỗi người và mỗi tổ chức hình thành được ý tưởng, suy nghĩ về việc cải tiến liên tục trong quá trình đào tạo nhằm đạt được chất lượng ngày càng tốt hơn. Đánh giá và cải tiến, cải tiến rồi đánh giá, lại tiếp tục cải tiến tạo thành một vòng tròn chất lượng theo vòng xoáy tròn ốc với chiều hướng ngày càng hoàn thiện. Đó chính là con đường đi của việc xây dựng văn hoá chất lượng trong các nhà trường nói chung, trường cao đẳng nghề (CĐN) nói riêng.

Văn hoá chất lượng là đặc trưng nổi bật của quản lí chất lượng tổng thể (TQM) so với các mô hình quản lí chất lượng khác. Do vậy, xây dựng văn hoá chất lượng là một trong những giải pháp cốt lõi để áp dụng thành công và đạt hiệu quả khi tiếp cận mô hình quản lí chất lượng tổng thể ở trường CĐN.

2. Xây dựng văn hóa chất lượng ở trường cao đẳng nghề

Hiện có nhiều định nghĩa về văn hóa chất lượng: “Văn hóa chất lượng là hệ thống các giá trị của tổ chức để tạo ra môi trường thuận lợi cho việc thiết lập và cải tiến liên tục”[1]. “Văn hóa chất lượng đề cập đến một nền văn hóa tổ chức nhằm nâng cao sự bền vững, được đặc trưng bởi hai yếu tố riêng biệt: yếu tố thứ nhất của văn hóa chất lượng là tập hợp các giá trị, niềm tin, những mong đợi hướng tới chất lượng; yếu tố thứ hai là yếu tố quản lí gồm các quy trình đảm bảo chất lượng và các nỗ lực hợp tác được xác định dẫn đến chất lượng cho các hoạt động của một tổ chức”[2]. “Văn hóa chất lượng của một cơ sở đào tạo được hiểu là: mọi thành viên (từ người học đến cán bộ quản lí), mọi tổ chức (từ các phòng ban đến các tổ chức đoàn thể) đều biết công việc của mình thế nào là có chất lượng và đều làm theo yêu cầu chất lượng”[3].

Từ các khái niệm trên, có thể thấy rằng xây dựng văn hóa chất lượng sẽ giúp các trường CĐN có định hướng chiến lược phát triển phù hợp, định vị rõ chất lượng và văn hóa chất lượng trong sứ mạng, tầm nhìn và chiến

lược phát triển; có hệ thống chính sách chất lượng, kế hoạch chất lượng, các giá trị chia sẻ, công cụ, tiêu chí và quy trình quản lí phù hợp; mọi thành viên (lãnh đạo, đội ngũ cán bộ quản lí, giảng viên, nhân viên và sinh viên) và các tổ chức, đơn vị trong nhà trường đều hoạt động tuân theo các giá trị, chuẩn mực, quy trình và cam kết hướng đến chất lượng với tinh thần tự giác, tự nguyện, tin tưởng, hợp tác, chia sẻ, chịu trách nhiệm và luôn sáng tạo. Mặt khác, hình thành văn hóa chất lượng sẽ giúp nhà trường dễ dàng thích ứng với những thay đổi của hệ thống tiêu chuẩn chất lượng quốc gia và quốc tế; thể hiện rõ cam kết chất lượng với xã hội; hình thành môi trường quản lí chất lượng; có định hướng rõ ràng trong việc phát triển nguồn nhân lực,... Hay nói cách khác, văn hóa chất lượng là nền tảng và động lực để nhà trường duy trì và nâng cao chất lượng, là bản sắc riêng và lợi thế cạnh tranh của các trường CĐN.

Xây dựng văn hóa chất lượng thực chất là thiết lập một hệ thống môi trường cho các hoạt động có chất lượng và không ngừng cải tiến chất lượng ở trường CĐN. Dưới đây là 5 môi trường của văn hóa chất lượng:

a/ Môi trường học thuật là môi trường trong đó diễn ra hoạt động học thuật, bao gồm: các hoạt động nghiên cứu, trao đổi học thuật. Để có được những giá trị này, các trường CĐN phải có quyền tự chủ cao, tự quyết định các hoạt động học thuật. Nội dung chính của môi trường học thuật gồm:

- Xây dựng chiến lược, kế hoạch và đầu tư thích đáng cho các hoạt động học thuật phù hợp với sứ mạng, nguồn lực và định hướng phát triển của nhà trường;
- Thực hiện quyền tự chủ và trách nhiệm xã hội với hoạt động học thuật;
- Khuyến khích hoạt động hợp tác, chia sẻ học thuật giữa các thành viên trong và ngoài nhà trường;
- Thực hiện liên tục bồi dưỡng, phát triển học thuật cho các thành viên của nhà trường;
- Thực hiện hoạt động truyền bá học thuật theo những quan điểm giáo dục tiên tiến và phù hợp với thời đại một cách chất lượng và hiệu quả cao.

b/ Môi trường xã hội là môi trường trong đó xác lập

các mối quan hệ xã hội, bao gồm: tổ chức và những luật lệ, thể chế, quy định, cam kết, định hướng cho các hoạt động và hành vi của nhà trường và các thành viên của nó theo quy định, tạo nên sức mạnh tập thể và bổ sung nguồn lực cho sự phát triển để không ngừng nâng cao chất lượng. Nội dung chính của môi trường xã hội gồm:

- Xây dựng tầm nhìn, sứ mạng và mục tiêu phù hợp với nguồn lực và vị thế của các trường CĐN;
- Thiết lập cơ cấu tổ chức và phân định rõ ràng chức năng, nhiệm vụ, trách nhiệm và quyền hạn của các đơn vị chức năng ở trường CĐN;
- Xác lập cơ chế điều hành, phối hợp hoạt động và đánh giá hiệu quả của các đơn vị chức năng ở trường CĐN.

c/ Môi trường nhân văn là môi trường trong đó quyền và nghĩa vụ của các thành viên và các bên liên quan của trường CĐN được xác lập tường minh và tuân thủ thực hiện đem lại nguồn lực để không ngừng nâng cao chất lượng hoạt động của nhà trường. Nội dung chính của môi trường nhân văn gồm:

- Thực hiện các quyền dân chủ toàn diện đối với đội ngũ cán bộ quản lý, giảng viên, nhân viên và người học;
- Thực hiện đầy đủ các quyền lợi cơ bản theo chế độ chính sách của nhà nước cho đội ngũ cán bộ quản lý, giảng viên, nhân viên và người học;
- Xây dựng cơ chế, chính sách và biện pháp để cán bộ quản lý, giảng viên, nhân viên và người học thực hiện đầy đủ, chất lượng và hiệu quả trách nhiệm đối với nhà trường và xã hội.

d/ Môi trường văn hóa là môi trường trong đó xác lập hệ thống các chuẩn mực, giá trị văn hóa, niềm tin, quy tắc ứng xử được xem là tốt đẹp và được các thành viên trong nhà trường đồng thuận và thực hiện tạo nên sức mạnh cho các hoạt động có chất lượng và không ngừng nâng cao chất lượng. Nội dung chính của môi trường văn hóa bao gồm:

- Xây dựng các quy tắc ứng xử tôn trọng, hợp tác, hỗ trợ lẫn nhau giữa các thành viên vì sự nghiệp và danh tiếng của nhà trường;
- Thực hiện đạo đức, lối sống lành mạnh, lưu giữ và phát huy truyền thống tốt đẹp của nhà trường kết hợp với bản sắc văn hóa dân tộc;
- Thực hiện các hoạt động giao lưu, hợp tác, hội nhập với cộng đồng trong và ngoài nước.

e/ Môi trường tự nhiên là môi trường cảnh quan, cơ sở vật chất góp phần đảm bảo và nâng cao chất lượng các hoạt động của nhà trường. Nội dung chính của môi trường tự nhiên gồm:

- Kiến trúc, cảnh quan ở trường CĐN xanh, sạch, đẹp, hài hòa, hợp lý;
- CSVC và tài chính đảm bảo: giảng đường, lớp học, trang thiết bị dạy - học, xưởng thực hành đầy đủ về số lượng và chất lượng;
- Thư viện đảm bảo phục vụ tốt cho hoạt động dạy - học;
- Kí túc xá và các điều kiện sinh hoạt tốt đảm bảo cho sinh viên, học viên nội trú;
- Đảm bảo an ninh trật tự, đời sống văn hóa, nghệ thuật và điều kiện hoạt động thể dục thể thao cho các thành viên của nhà trường.

Muốn có văn hóa chất lượng, trước hết cần hoàn thiện phong cách lãnh đạo của những người cán bộ quản lý, xây dựng thói quen, tác phong làm việc chuẩn mực của đội ngũ giảng viên/nhân viên, ý thức, phong cách học tập phù hợp của sinh viên trên cơ sở bám sát

các chuẩn mực, quy trình đã được công bố trong quá trình thực hiện nhiệm vụ của từng đối tượng. Hạt nhân văn hóa chất lượng ở trường CĐN là sứ mệnh, tầm nhìn và hệ giá trị mà nhà trường đang theo đuổi, gắn liền với chất lượng nguồn nhân lực kĩ thuật mà các trường CĐN cung cấp cho thị trường lao động.

Nhằm giúp cho các trường CĐN tổ chức triển khai xây dựng văn hóa chất lượng có hiệu quả, cần tập trung thực hiện đồng bộ một số giải pháp cơ bản sau:

Một là, xác lập chuẩn chất lượng: Căn cứ vào sứ mạng, mục tiêu, tầm nhìn của nhà trường và trên cơ sở tham khảo yêu cầu của các bên liên quan, theo đó nhấn mạnh vai trò của chất lượng đối với sự phát triển nhà trường. Đồng thời, điều chỉnh, bổ sung chiến lược phát triển của nhà trường, trong đó thiết lập mục tiêu, định hướng nội dung, giải pháp và nguồn lực xây dựng văn hóa chất lượng.

- Xây dựng chính sách chất lượng nhằm xác lập các mục đích chất lượng của công tác đào tạo và phục vụ cộng đồng;

- Xây dựng kế hoạch chất lượng nhằm triển khai chính sách chất lượng thành các mục tiêu và yêu cầu cụ thể, có thể đo lường được và đề ra các giải pháp, thời gian thực hiện;

- Tổ chức cho tất cả các thành viên trong trường CĐN tham gia thảo luận, góp ý vào bản dự thảo chiến lược, chính sách chất lượng, kế hoạch chất lượng, xây dựng hệ thống giá trị, các hoạt động quản lý chất lượng đào tạo,... đồng thời tham vấn ý kiến của các bên hữu quan bên ngoài nhà trường;

- Hoàn thiện mô hình quản lý ở trường CĐN, đảm bảo sự phù hợp với mục tiêu và yêu cầu chất lượng, mục tiêu kiểm định chất lượng nhà trường và chương trình đào tạo;

- Thành lập bộ phận thu thập, phân tích và xử lý dữ liệu;

- Xây dựng hệ thống các giá trị phù hợp với môi trường bên trong và bên ngoài của nhà trường, được tất cả các thành viên bên trong nhà trường cũng như các bên hữu quan bên ngoài chấp nhận;

Ngoài ra, có các quy tắc bắt thành văn quy định sự tương tác giữa các thành viên trong nhà trường, cách thức làm việc, thậm chí cả cách ăn mặc, nói năng...

Hai là, phổ biến, tuyên truyền: Những chủ trương, chính sách về TQM của nhà trường (sau khi đã thống nhất) cần phổ biến và tuyên truyền nâng cao nhận thức một cách sâu rộng, cụ thể đến các cán bộ quản lý, mọi thành viên và bộ phận (khoa/phòng/trung tâm/bộ môn) của nhà trường về vai trò của TQM và văn hóa chất lượng, về chủ trương, chính sách và kế hoạch chất lượng, về nội dung xây dựng văn hóa chất lượng. Công tác phổ biến, tuyên truyền cần được thực hiện thường xuyên, liên tục và bằng nhiều hình thức khác nhau để đạt được mục tiêu chính là tạo sự nhận thức đầy đủ và tạo sự đồng thuận trong tập thể nhà trường về xây dựng văn hóa chất lượng như:

- Đăng trên các website của các trường CĐN và các đơn vị liên kết, thông báo ở bảng tin, tổ chức các cuộc họp, treo các băng rôn, phát các tờ rơi,.... ;

- Tổ chức tập huấn, bồi dưỡng kiến thức và kĩ năng liên quan đến TQM và văn hóa chất lượng cho tất cả các thành viên ở trường CĐN ;

- Xây dựng hồ sơ văn hóa chất lượng nhà trường để ghi chép, lưu giữ quá trình phát triển của trường mình, trong đó ghi lại quá trình hình thành và phát triển của hệ

thống quản lí, những thành tựu đã đạt được trong quá trình quản lí nhà trường;

- Xây dựng phòng truyền thống ở trường CĐN trong đó có mô hình toàn trường, có các hoạt động, thành tích, danh hiệu, các kết quả sáng kiến khoa học kĩ thuật của nhà trường, sự đóng góp của các thế hệ qua các thời kì... nhằm quảng bá uy tín và thương hiệu của nhà trường.

Ba là, triển khai thực hiện: Triển khai thực hiện các hoạt động TQM đảm bảo tính thường xuyên, liên tục, hướng đến mục tiêu quan trọng cần đạt được để xây dựng văn hóa chất lượng đến toàn thể cán bộ quản lí, giảng viên, nhân viên và người học cần triển khai đồng bộ giữa các khoa/phòng/trung tâm/đơn vị/tổ chức đoàn thể, cá nhân nhằm đều nắm vững công việc của mình (trên cơ sở nắm vững kế hoạch của đơn vị, của trường), tổ chức thực hiện đạt chất lượng cao nhất (hiểu được công việc của bản thân cần được thực hiện như thế nào để đạt chất lượng cao nhất - gồm cả việc tuân theo các yêu cầu chất lượng, cải tiến, sáng tạo) để dần hình thành thói quen làm việc đạt và vượt chất lượng. Để triển khai thực hiện văn hóa chất lượng trong nhà trường có hiệu quả, cán bộ cốt cán phải làm gương và công việc phải được duy trì thường xuyên, liên tục. Đây cũng là cách để chúng ta lôi cuốn sự tham gia của mọi người, nhất là của sinh viên vào việc xây dựng văn hóa chất lượng trong nhà trường.

Bốn là, kiểm tra, đánh giá: Kiểm tra, giám sát, đánh giá điều kiện thực hiện các mục tiêu xây dựng văn hóa chất lượng và thực trạng thực hiện các quy trình nói trên sẽ cho chúng ta biết cần làm gì để mọi thành viên trong nhà trường xem việc thoả mãn nhu cầu khách hàng là mục đích cuối cùng của nhà trường và cần tuân thủ nguyên tắc là giúp cá nhân, khoa/phòng/trung tâm/đơn vị/bộ môn nhận ra ưu, nhược điểm từ đó có biện pháp kịp thời và phù hợp để phát huy ưu điểm, khắc phục tồn tại, tiếp tục hành động để đạt kết quả cao hơn.

Định kì từng năm học các trường CĐN tổ chức đánh giá và tổng kết công tác xây dựng văn hóa chất lượng có hiệu quả khi giúp người thực hiện biết những tồn tại. Kịp thời động viên, khuyến khích biểu dương, khen thưởng những tập thể và cá nhân có ý thức trách nhiệm, có thành tích trong xây dựng văn hóa chất lượng để làm tốt hơn chứ không phải là xử lí kỉ luật, trừng phạt.

Năm là, công khai thông tin: Một trong những yêu cầu của TQM là công khai thông tin, các trường CĐN cần quy định rõ phạm vi, mức độ cá nhân, khoa/phòng/

trung tâm/đơn vị/bộ môn chịu trách nhiệm về những thông tin công khai. Thông tin công khai cần được cập nhật định kì; cần cân nhắc đối tượng được công khai thông tin.

Sáu là, điều chỉnh, bổ sung: Các tiêu chuẩn chất lượng, bộ công cụ đánh giá, qui định chỉ có giá trị trong khoảng thời gian nhất định. Trong quá trình triển khai thực hiện cần định kì rà soát để có cơ sở điều chỉnh, bổ sung để hoàn thiện. Việc điều chỉnh, bổ sung cần phải có ý kiến của các cá nhân, tổ chức liên quan và được thống nhất trong toàn nhà trường.

3. Kết luận

Văn hóa chất lượng không phải có ngay từ đầu mà là những giá trị được tích lũy theo thời gian, qua quá trình hoạt động và tương tác lẫn nhau giữa các thành viên trong tổ chức. Cho nên, xây dựng văn hóa chất lượng là trách nhiệm của toàn thể cán bộ, giảng viên và sinh viên toàn trường. Để tạo dựng và phát triển văn hóa chất lượng, các trường CĐN cần xây dựng môi trường văn hóa chất lượng bao gồm môi trường học thuật; môi trường xã hội; môi trường nhân văn; môi trường văn hóa và môi trường tự nhiên. Đây chính là 5 yếu tố đặc trưng cho môi trường tổ chức giúp cho văn hóa chất lượng phát triển. Ở trường CĐN với nhiệm vụ "dạy người, dạy nghề", việc thực hiện xây dựng môi trường văn hóa chất lượng càng có ý nghĩa hết sức quan trọng, nhằm nâng cao chất lượng đào tạo nguồn nhân lực kĩ thuật đáp ứng nhu cầu xã hội. Đây là một trong những yêu cầu cấp thiết hiện nay của người lao động ở trong nước và ở thị trường lao động quốc tế.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1]. Ahmed, S.M. Quality Culture, *College of Engineering and Computing*, Florida International University, Miami, Florida.
- [2]. EUA, (2006), *Quality culture in European universities: A bottom-up approach*.
- [3]. Lê Đức Ngọc, (2008), *Xây dựng văn hoá chất lượng tạo nội lực cho cơ sở đào tạo đáp ứng yêu cầu của thời đại chất lượng*, Tạp chí Khoa học Giáo dục, số 36, tháng 9 năm 2008.
- [4]. Vũ Song Bình, (2003), *Quản lí chất lượng tổng thể*, NXB Đại học Quốc gia, Hà Nội.
- [5]. Bùi Văn Ga, (2013), *Hội thảo và Hội nghị bàn tròn của mạng lưới đảm bảo chất lượng ASEAN*, trang 9.

DEVELOPING QUALITY CULTURE ENVIRONMENT AT VOCATIONAL COLLEGES

Nguyen Xuan Ninh

Viet – Duc Vocational College - Ha Tinh province

Email: xuanninhvdht@gmail.com

Abstract: It is necessary to develop quality culture in order to reach sustainable quality training at vocational colleges. To develop and set up quality culture is to create typical value and characteristics, advantages and spread concept of quality culture and its utilities having impact on the task implementation of individuals and group. When quality culture is in right position, all activities direct to colleges' quality and reputation. It is a long process to develop quality culture environment. Therefore, we should maintain the implementation to achieve quality standards during college training.

Keywords: Vocational colleges; quality culture; lecturer.